

Statistik over Benyttelsen af den private Forslagsret i de ordenlige Rigsdage 1866—77.

Grundlovens § 44 lyder, som bekjendt, saaledes: «Ethvert af Tingene er berettiget til at foreslaa og for sit Vedkommende at vedtage Love».

Man ser eller hører undertiden den Paastand fremsat — dels offentlig i enkelte Blade, dels i mer eller mindre private Samtaler —, at der i Rigsdagen gjøres for meget Brug af den private Forslagsret, og at Affattelsen af de Love, som umiddelbart skyldte private Lovforslag deres Tilblivelse, skulde være særlig mangelfuld. Til Belysning af disse Anker kan følgende tjene.

I hvor høj Grad dels hele Rigsdagen dels hvert af Tingene for sig har gjort Brug af den private Forslagsret siden Grundlovens Gjennemsyn 1866, er Statistiken jo fuldkomment i Stand til at oplyse. I nedenstaaende Tabel meddeles tillige, hvor mange af de privat indbragte Lovforslag der, efter Færdigbehandling af Rigsdagen, er blevene stadfæstede som Love «inden næste Rigsdagssamling» (jfr. Grundl. § 24).

Under «Folketinget», «Landstinget» og hele «Rigsdagen» anføres i den første af de lodrette Rækker Antallet af de i de ordenlige Samlinger indbragte private Lovforslag og i den anden, hvor mange af disse der umiddelbart har ført til Love.

Statistik over Benyttelsen af den private Forslagsret i de ordenlige Rigsdage 1866—77.

Grundlovens § 44 lyder, som bekjendt, saaledes: «Ethvert af Tingene er berettiget til at foreslaa og for sit Vedkommende at vedtage Love».

Man ser eller hører undertiden den Paastand fremsat — dels offentlig i enkelte Blade, dels i mer eller mindre private Samtaler —, at der i Rigsdagen gjøres for meget Brug af den private Forslagsret, og at Affattelsen af de Love, som umiddelbart skyldte private Lovforslag deres Tilblivelse, skulde være særlig mangelfuld. Til Belysning af disse Anker kan følgende tjene.

I hvor høj Grad dels hele Rigsdagen dels hvert af Tingene for sig har gjort Brug af den private Forslagsret siden Grundlovens Gjennemsyn 1866, er Statistiken jo fuldkomment i Stand til at oplyse. I nedenstaaende Tabel meddeles tillige, hvor mange af de privat indbragte Lovforslag der, efter Færdigbehandling af Rigsdagen, er blevene stadfæstede som Love «inden næste Rigsdagssamling» (jfr. Grundl. § 24).

Under «Folketinget», «Landstinget» og hele «Rigsdagen» anføres i den første af de lodrette Rækker Antallet af de i de ordenlige Samlinger indbragte private Lovforslag og i den anden, hvor mange af disse der umiddelbart har ført til Love.

Samling.	Folketinget.		Landstinget.		Rigsdagen.	
1866—67	9	2	2	1	11	3
1867—68	9	0	3	1	12	1
1868—69	10	1	0	0	10	1
1869—70	9	3	3	0	12	3
1870—71	8	5	4	1	12	6
1871—72	28	3	0	0	28	3
1872—73	19	1	1	0	20	1
1873—74	7	0	1	0	8	0
1874—75	22	1	3	0	25	1
1875—76	10	2	0	0	10	2
1876—77	1	1	1	0	2	1
18 ⁶⁶ / ₆₇ —18 ⁷⁶ / ₇₇	132	19	18	3	150	22.

I de elleve ordenlige*) Samlinger siden 1866 er der altsaa i Gjennemsnit indbragt 12 private Lovforslag i Folketinget, 1,6 i Landstinget, 13,6 i hele Rigsdagen. Det er dog kun i tre af disse Samlinger, at Rigsdagen har overskredet sidstnævnte Middeltal, men da ogsaa betydeligt, hvilket kan forklares af Folketingets ejendommelige Stilling til Regeringen; af denne maa ogsaa den paafaldende ringe Benyttelse af den private Forslagsret 1876—77 forklares. Gjennemsnittlig for alle ovennævnte Samlinger kommer der altsaa i hver Samling 0,12 private Lovforslag paa hvert af et fuldtalligt Folketings 102 Medlemmer, 0,02 paa hvert af Landstingets 66, og 0,08 paa hvert af Rigsdagens 168; naar derhos tages i Betragtning, at det som oftest er de samme Medlemmer, som alter og alter indbringe Lovforslag, tør man vist nok sige, at de allerfleste danske Rigsdagsmænd kun yderst sparsomt gjør Brug af den dem ved Grundlovens § 44 givne Ret (en Sammenligning med t. Ex. den svenske Rigsdag vilde vise, i hvor langt højere Grad man der bruger den private Forslagsret). — Sandsynligheden for, at

*) I den overordenlige Samling 1876 indbragtes intet privat Lovforslag.

et privat Lovforslag umiddelbart skulde føre til en Lov, har rigtignok heller ikke været stor, nemlig gennemsnitlig i ovennævnte 11 Aar i Folketinget omtrent for hvert 7de Forslag, i Landstinget for hvert 6te, i hele Rigsdagen for hvert 6te eller 7de. Et Blik paa Tabellen vil tillige vise, at Sandsynligheden maa siges at være snarere i Aftagende end i Tiltagende. De senere Ministerier har endog ligefrem ytret Ulyst til at fremme Lovforslag, naar de udgik fra Medlemmer af Rigsdagen: uagtet Grundlovens § 44 burde man helst overlade Regeringen alene at foreslaa Love.

Den Anke, at Affattelsen af de Love, som umiddelbart skylder private Lovforslag deres Tilblivelse, skulde være særlig mangelfuld, kan ikke imødegaaes ad statistisk Vej. Til Lettelse ved Undersøgelsen af dette Spørgsmaal skal dog nedenfor nævnes, hvilke de 22 Love ere, som siden 1866 ere blevne til paa denne Maade, og med det Samme skal lejlighedsvis gjøres en enkelt Bemærkning, hvorved et Par af Tallene i ovennævnte Tabel stilles i en rigtigere Belysning.

- Den $14/3$ 1867 udkom paa Grundlag af privat Forslag Lov om
 Statens Overtagelse af de jysk-fynske Jærnbanners Drift,
 — $29/3$ — om nogle Ændringer i Tyendeloven,
 — $25/7$ — om Bestemmelser vedk. Skolelærerexamen,
 — $21/2$ 1868 om et Tillæg til Eftertryksloven,
 — $6/3$ 1869 om Værnepligt (dog kun rent formelt paa Grundlag af privat Initiativ),
 — $18/6$ 1870 om en ny Theaterbygning,
 — — — om Begunstigelser ved Afhændelser af Huse,
 — $25/6$ — indeh. nærmere Bestemmelser om det nordvest-sjællandske Jærnbaneanlæg.
 — $18/3$ 1871 om Skolekommissioners Omraade og Virksomhed,
 — $25/3$ — om Afløsning af flere kontraktmæssige Afgifter m. m.
 — $28/3$ — om en Ændring i Sukkertolden,
 — $1/4$ — om Lønningsafdrag,
 — — — om Afgiften for Brændevinshandel m. m.
 — — — om Betalingen for Rentebevillinger.

(I det Regeringslovsforslag, som førte til Lov af $\frac{1}{4}$ 1871 om Fredning af nyttige Dyr, optoges Indholdet af et i Lands-tinget 1870—71 indbragt privat Lovforslag).

- Den $\frac{8}{1}$ 1872 om en Bestemmelse vedk. den juridiske Prøve,
 — $\frac{25}{3}$ — om Tillæg til Toldvæsenets Lønningslov,
 — — — om Brugen af Kirkerne,
 — $\frac{7}{6}$ 1873 om Tillæg til Lov om Kirkesyn m. m.,
 — $\frac{30}{11}$ 1874 om Enkepension for Fru Tscherning,
 — $\frac{25}{2}$ 1876 om Fastsættelsen af Hingsteskuekommissionens Medlemsantal.
 — $\frac{17}{3}$ — om Flytning af to Folketingsvalgsteder, — samt
 — $\frac{22}{12}$ — om Ændring i Loven om Brændevinshandel m. m. paa Færøerne.

Ved nærmere at gennemgaa disse Loves Historie vil det dog vise sig, at nogle af de betydeligste ere byggede paa Grundlag af Regeringsforslag, som vare strandede; til Gjengjæld vil Spiren til ikke uvigtige Regeringsforslag findes i tidligere private Forslag. Der har fundet en gavnlig Vexelvirkning Sted i denne Henseende. For Lovenes Form maa vedkommende Minister antages at bære det endelige Ansvar, hvilket ogsaa i Almindelighed har været anerkjendt. En nærmere Under-søgelse af de til Love ophøjede private Forslags Affattelse vil formentlig ogsaa vise, at denne ikke staar tilbage for Regerings-forslagenes, naar baade disse og hine sammenlignes paa deres senere Behandlingstrin.

F. B.